

УВОД

Кривичне санкције, као и алтернативне мјере које се предузимају према малољетницима, у свом раду обрадила сам са аспекта материјалног права првенствено на основу анализе Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку (Службени гласник Републике Српске, бр. 13/2010 и 67/2013).

Закон о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку усвојен је на сједници Народне скупштине Републике Српске, одржаној 25. и 26. јануара 2010. године, с тим да је законодавац, обзиром на значај истог, као и на његову специфичност, оставио рок од једне године да се правосудни и други органи на које се односи овај закон упознају и едукују за његову примјену, тако да је почео да се примјењује 1. јануара 2011. године.

Прије усвајања овог закона материјалне одредбе о малољетним учиниоцима кривичног дјела биле су смјештене у Кривичном закону (Службени гласник Републике Српске, бр. 49/2003, 108/2004, 37/2006, 70/2006, 73/2010, 1/2012 и 67/2013), процесне одредбе у Закону о кривичном поступку (Службени гласник Републике Српске, бр. 111/2004, 115/2004, 29/2007, 68/2007, 119/2008, 53/2012), те одредбе о извршењу кривичних санкција у Закону о извршењу кривичних санкција Републике Српске (Службени гласник Републике Српске, бр. 12/2010, 117/2011).

До ступања на снагу овог закона, усклађене су одредбе Кривичног закона Републике Српске, Закона о кривичном поступку Републике Српске и Закона о извршењу кривичних санкција Републике Српске, као и одредбе других прописа из области заштите права дјеце и малољетника са Законом о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку те је донесена већина подзаконских акта неопходних за провођење наведеног закона.

Иначе, Законом о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку, се утврђују посебна правила поступања према дјечи која се налазе у сукобу са законом, млађим пунољетним лицима и дјечи која су жртве или свјedoци по којима су дужни да поступају судови, тужилаштва, укључујући овлашћена службена лица, органи старатељства, породице, школе, институције на свим нивоима друштвене заједнице, као и

други учесници укључени у кривичну процедуру на начин којим се без дискриминације унапређује осјећај достојанства и личне вриједности дјетета, узима у обзир узраст дјетета, најбољи интереси дјетета, његово право на живот, опстанак и развој, омогућава да дијете у складу са узрастом и зрелошћу изрази своје мишљење по свим питањима која се на њега односе, при чему сва залагања треба да воде рехабилитацији и социјалној реинтеграцији дјетета и његовом преузимању конструктивне улоге у друштву.¹

Сходно предњем, Закон о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку у Републици Српској обједињује материјално, процесно и извршно кривично право о малољетним учиниоцима кривичног дјела, а такође се заснива на међународним стандардима, резултатима добре праксе других земаља уз уважавање правног, социјалног и културног уређења Републике Српске и Босне и Херцеговине.

У свом дипломском раду обрадила сам појам малољетничке делинквенције, појам, односно узраст малољетника, посебности личности малољетника као учинилаца кривичних дјела, кривичне санкције и алтернативне мјере које се предузимају према малољетницима, те дала упоредно-правни приказ законодавстава неколико земаља кроз кривичне санкције и алтернативне мјере и на крају рада изнијела закључна разматрања.

Надаље, посебно сам анализирала законска рјешења у погледу малољетничког затвора, као посебној врсти кривичне санкције која се предузима према кривично одговорном старијем малољетнику, који је учинио кривично дјело с прописаном казном затвора тежом од пет година, а која се састоји у одузимању слободе кретања старијим малољетницима, на одређено вријеме утврђено у судској одлуци и према коме због тешких посљедица дјела и високог степена кривичне одговорности не би било оправдано изрећи васпитну мјеру.

¹ Члан 1 Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку (Службени гласник Републике Српске, бр. 13/2010 и 67/2013)